



VEILEDNING FOR NYUTDANNEDE LÆRERE
- BARNEHAGE, GRUNNSKOLE OG VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

ÅRSMELDING

Høst 2011-Vår 2012



Innholdsfortegnelse

| | |
|--|-----------|
| Forord | 3 |
| Tabell: Tall i de ulike regionene | 4 |
| Region: Agder | 6 |
| Region: Hedmark og Oppland | 8 |
| Region: Hordaland | 8 |
| Region: Nordland | 10 |
| Region: Nord-Trøndelag | 15 |
| Region: Oslo og Akershus | 16 |
| Region: Rogaland | 19 |
| Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal | 20 |
| Region: Sør-Trøndelag | 20 |
| Region: Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud | 22 |
| Region: Troms og Finnmark | 23 |

Forord

Dette er en forkortet utgave av årsmeldingene fra veiledningsordningene for 2011/2012. Den viser en oversikt over mål, innhold, organisering og omfang av de regionale veiledningsprogrammene. I Norge utvikles veiledningsordningene i samarbeid mellom lokale/regionale aktører i sektoren og universiteter/høgskoler som gir lærerutdanning. De 11 regionale veiledningsordningene viser et mangfold av modeller for oppfølging av nye førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Nettverket for veiledning av nyutdannede lærere finansieres av Kunnskapsdepartementet, og har i oppgave å ivareta samarbeidet mellom høgskolene/universitetene når det gjelder utvikling, kvalitet og forskning. Nettverket er en møteplass og bidrar til å gi en samlet dokumentasjon av den nasjonale satsingen på veiledning av nyutdannede.

Nettverket veiledning av nyutdannede lærere består av kontaktpersoner som arbeider med oppfølging av nyutdannede ved universitet og høgskoler som gir lærerutdanning, eller ansatte som forsker på feltet. Nettverket utgir årlig resultatrapporter og årsmeldinger. I tillegg bidrar kontaktpersonene i nettverket med ulike former for dokumentasjon og forskning på feltet. Vi viser til nettverkets nettside <http://www.nyutdannet.no> der man kan finne mer informasjon om arbeidet i programmene og i nettverket, samt rapportene i sin helhet.

Høgskolen i Telemark leder nettverket. Vi har bearbeidet rapportene fra de ulike regionene og samlet disse i denne årsmeldingen for 2011/2012.

Eva Bjerkholt

Faglig koordinator
Høgskolen i Telemark

Tonje Brokke

Administrativ koordinator
Høgskolen i Telemark

Tabell: Tall i de ulike regionene

| Program: Veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole | Sum | Region Agder | Region Hedmark og Oppland | Region Hordaland | Region Nordland | Region Nord- Trøndelag | Region Oslo og Akershus | Region Rogaland | Region Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal | Region Sør-Trøndelag | Region Telemark, Østfold, Vestfold, Buskerud | Region Troms og Finnmark |
|--|------|--|---|--------------------------------------|--|--|---|---|--|--|--|--|
| Tittel | | <i>Mentor A</i> | <i>Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere</i> | <i>Ny i Hordaland</i> | <i>Veiledning av nyutdannede settes i system</i> | <i>Veiledning av nyutdannede allmennlærere</i> | <i>Veiledning av nyutdannede lærere</i> | <i>Mulighetens veiledning for mulighetenes lærere</i> | <i>Nytt på nytt</i> | <i>NY-prosjektet: Veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere</i> | <i>Ny som lærer</i> | <i>Veiledning av nyutdannede lærere i Nord</i> |
| Oppstartsår | | 2005 | 2004 | 2004 | 2004 | 2005 | 2003 | 2002 | 2004 | 2002 | 2003 | 2003 |
| Høgskoler/ Universitet | | UiA | HiHm | UiB, NLA, HiB, HSH | UiBo og HiN | HiNT | HiO, UiO, HiAk, NIH | UiS | HSF og HVO | NTNU-PLU, HiST-ALT DMMH | HiT, HiOf, HiVe, HiBu | UiT |
| Samarbeidende partnere | | Utd.dir. Agder- fylkene og KS | Fylkesmann, KS og Utd.- forb. | UiB, NLA, HiB, HSH, Fylkesmann | Fylkesmann, fylkeskomm. kommuner | Fylkesmann, Utd.forb. | NIH, HiAk, UiO, Fylkeskomm., Vgs i Ak.hus | Sola, Sandnes, Hå komm. og Fylkesmann | Fylkesmann, kommuner, fylkeskomm. og KS | Fylkesmann, KS og Utd.forb. | KS, Utd.forb Fylkesmann, | HiTos, HiFm, Samisk Høgskole |
| Nyutdannede i tiltaket 2011-2012 *5 prgr ikke spesifisert) | 815* | 54 | 78 | 233 | | | | | 52 | | 348 | 50 |

Tabell: Antall nyutdannede som har fått veiledning innenfor de ulike programmene per 01.06.12:

| Program: Veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole | Sum | Region Agder | Region Hedmark og Oppland | Region Hordaland | Region Nordland | Region Nord- Trøndelag | Region Oslo og Akershus | Region Rogaland | Region Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal | Region Sør-Trøndelag | Region Telemark, Buskerud, Vestfold, Østfold | Region Troms og Finnmark |
|--|----------------------------|-----------------------|---------------------------------|------------------------|-------------------------|---------------------------|-------------------------------|------------------------|--|-------------------------|--|--------------------------------|
| 03/04 Barnehage Grunnskole Videregående | 131: 72 51 8 | | | | | | | | | 29: 14 7 8 | 102: 58 44 0 | |
| 04/05 Barnehage Grunnskole Videregående | 406: 182 165 40 | | 19 (uspes) | 35: 10 17 8 | 14: 0 13 1 | 20: 10 10 0 | 92: 50 32 10 | 25: 0 25 0 | 32: 16 16 0 | 23: 8 7 8 | 139: 88 40 11 | 7: 0 5 2 |
| 05/06 Barnehage Grunnskole Videregående | 567: 176 295 96 | 12: 0 12 0 | 20: 4 16 0 | 17: 4 9 4 | 150: 33 105 12 | 25: 14 11 0 | 153: 42 48 63 | 15: 0 15 0 | 13: 3 10 0 | 24: 10 5 9 | 123: 63 57 3 | 15: 3 7 5 |
| 06/07 Barnehage Grunnskole Videregående | 619: 167 322 130 | 25: 10 15 0 | 13: 3 10 0 | 60: 12 12 36 | 58: 0 58 0 | 10: 7 3 0 | 208: 60 90 58 | 21: 0 21 0 | 22: 8 14 0 | 47: 21 12 14 | 140: 46 82 12 | 15: 0 5 10 |
| 07/08 Barnehage Grunnskole Videregående | 969: 351 439 179 | 34: 5 20 9 | 23: 10 13 0 | 84: 15 36 33 | 89: 31 37 21 | 0 | 259: 89 84 86 | 67: 9 58 0 | 44: 25 19 0 | 57: 27 22 8 | 283: 125 139 19 | 29: 15 11 3 |
| 08/09 Barnehage Grunnskole Videregående | 1168: 450 577 141 | 82: 22 34 26 | 11: 4 7 0 | 154: 53 72 29 | 83: 18 51 14 | 22: 3 19 0 | 266: 120 111 35 | 121: 16 105 0 | 52: 35 17 0 | 58: 22 24 12 | 293: 147 124 22 | 56: 40 13 3 |
| 09/10 Barnehage Grunnskole Videregående | 1301 | 82: 22 34 26 | 11: 9 2 0 | 129 | 92 | 47 | 232 | 175: 33 136 6 | 54: 27 27 0 | 52 | 374: 176 169 29 | 53: 31 15 7 |
| 10/11 *2 prgr. Uten tall | 856* | 52 | 51 | 180 | 35 | 52 | 21 | - | - | 54 | 376 | 35 |
| 11/12 *5 prgr. Uten tall | 815* | 54 | 78 | 233 | | | | | 52 | | 348 | 50 |
| Totalt i programmet: | 6047* | 287 | 148 | 659 | 521 | 176 | 1231 | 424 | 217 | 344 | 1830 | 210 |

Region: Agder

Mentor- A (veiledning av nyutdannede)

Nyutdannede: 54

Veiledere:

Mål med arbeidet i skoleåret 2011 / 2012: Å opprettholde og videreutvikle arbeidet med nyutdannede og mentorer i samarbeid med barnehage- og skoleeiere.

Organisering og gjennomføring av Mentor A i skoleåret 2011/2012: Mentor A gjennomføres i nært samarbeid med barnehage- og skoleeiere i Aust- og Vest Agder. Mentor A er lagt til Avdeling for Lærerutdanning ved Universitetet i Agder.

Skoleeierforum: Det er et tett samarbeid om Mentor A mellom barnehage- og skoleeierne i Aust- og Vest Agder og Universitetet i Agder. De har også et samarbeidsforum, **Skoleeierforum**. Her er Mentor A, veiledning av nyutdannede, fast tema på alle møter, og her hentes informasjon og innspill samtidig som Skoleeierforum er en kanal ut til alle barnehage- og skoleeiere. Universitetets ledelse er sammen med ledelsen i Avdeling for lærerutdanning og etter- og videreutdanning sterkt representert i dette forumet.

GNIST: Våren 2012 ble Mentor A en del av GNIST- samarbeidet.

Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder: Mentor A deltar på Arbeidslivsdagen ved Universitetet i Agder for å gjøre arbeidet med veiledning av nyutdannede kjent for studentene som skal ut i jobb. Lenke til Arbeidslivsdagen:

<http://www.utdanningsforbundet.no/Fylkeslag/Vest-Agder/Nyheter/Folksomt-pa-arbeidslivsdag/>

Annet: Artikkel om nyutdannede lærere: I 2008 bidro Mentor A til å gjennomføre en undersøkelse om nyutdannede lærere. Prosjektet ble gjennomført av Rune Høigaard, Rune Giske og Kari Sundsli.

Høigaard, Giske og Sundsli har skrevet artikkelen « Newly qualified teachers` work engagement and teacher efficacy influences on job satisfaction, burnout, and the intention to quit” ble publisert i *European Journal of Teacher Education* i desember 2011 på grunnlag av undersøkelsen.

Lenke:<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02619768.2011.633993>

4 samlinger på Universitetet i Agder 2011 / 2012: Mentor A - veiledning av nyutdannede, i Aust- og Vest Agder, organiserer samlinger for nyutdannede og mentorer på Universitetet i Agder. For å gjennomføre disse samlingene har vi laget et team med to innledere og fire lærere ansatt i barnehage, grunnskole og videregående skole. Disse er ledere for erfaringsdelingen med de nyutdannede. Temaene på samlingene ble valgt ut på grunnlag av erfaring fra tidligere samlinger og innspill fra deltakerne selv. Eksempler på temaer: Hvordan bruke en mentor, ledelse i barnehage og i klasser, den vanskelige samtalen, de ville og de stille barna.

I 2012/ 2013 har antallet samlinger økt til 6.

Nasjonalt nettverk: Vi har deltatt i Nasjonalt nettverk for veiledning av nyutdannede med en representant på hvert møte. Vi ville ønske at flere kunne delta, men undervisning i skole og på universitet har gjort dette vanskelig.

Deltakelse på Mentor A-samlingene: Deltakelsen på samlingene i 2011/2012 var litt lavere enn foregående år. Nyutdannede i Mentor A: 54, fordelt på 23 fra barnehager, 23 fra grunnskoler og 6 fra videregående opplæring. Påmeldingen til samlingene 2012/2013 har økt til 102.

Vi har lagd et tilbakemeldingsskjema for deltakerne i Mentor A. Resultatene fra tilbakemeldingen er positive og peker på at Mentor A er et nyttig prosjekt for de nyutdannede og det kommer få forslag til endringer.

Utdanning av mentorer for nyutdannede: Utdanning av mentorer for nyutdannede er på grunn av matriseorganiseringen på Universitetet i Agder lagt til Institutt for Pedagogikk.

Oversikt over deltakere i utdanningen:

| | |
|------------|--|
| Høst 2012: | 9 studenter er under utdanning for ment. |
| Vår 2012: | 21 studenter på Ped.veil. for ment. I |
| Vår 2012: | 12 studenter på Ped.veil. for ment. II |
| Høst 2011: | 11 studenter på Ped.veil. for ment. I |
| Vår 2011: | 25 studenter på Ped.veil. for ment. II |
| Vår 2011: | 23 studenter på Ped.veil. for ment. I |

I

Region: Hedmark og Oppland

Veiledning av nyutdannende lærere og førskolelærere

Nyutdannede: 78

Veiledere: 41 med veilederutdanning og 4 under utdanning¹

Barnehage- og skoleeiere som inngår i samarbeidet

Barnehageeiere som inngår i samarbeidet¹: Kommunene Elverum (her inngår også private barnehageeiere), Stange, Hamar, Rendalen, Lillehammer, Lesja, Grue, Alvdal, Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Søndre Land, Ringsaker, Sør-Fron, Rendalen, Alvdal, Tolga, Tynset, Øyer, Øystre Slidre, Åsnes. *Private eiere*: Monssveen Andelslag - Gjøvik, Borgen barnehage - Ringsaker, Lia barnehage - Kongsvinger

Skoleeiere som inngår i samarbeidet: Kommunene Hamar, Ringsaker, Elverum, Stange, Gjøvik, Lillehammer, Vestre Toten, Østre Toten, Søndre Land, Tynset, Alvdal, Tolga, Åsnes, Rendalen, Gran, Lunner, Otta-regionen med 6-K-kommunene: Lesja, Lom, Dovre, Skjåk, Sel og Vågå, Oppland fylkeskommune, Hedmark fylkeskommune; Ringsaker videregående skole

Modell for samarbeid med kommunene

Samarbeidet mellom høgskolen og kommunene knytter seg til en ansvarsfordeling der kommunene har ansvar for etablering av veiledningsordningene, og høgskolen har ansvaret for veilederutdanningen. Høgskolen inviterer til informasjon og dialog og om både tiltaket og utdanningen. Høgskolen følger også noen gruppeveiledninger etter avtale med eier og veiledere.

I året som har gått, har vi erfart at kommuner som har kommet godt i gang med veiledningsordningen, har brukt tid på å institusjonalisere ordningen. Høgskolen har vært noe mer perifer i dette arbeidet. I møter med skoleeiere og veiledere har det imidlertid kommet klare tilbakemeldinger om at det fortsatt er et ønske og behov for høgskolens tilstedeværelse og samarbeid i arbeidet for å sikre videre faglig kvalitet i veiledningstilbudet. Nettverksbygging der både nyutdannede, veiledere, barnehage- og skoleledere og -eiere, - lokalt eller regionalt - sees som et viktig skritt i det videre samarbeidet om veiledning for nyutdannede lærere.

Det er etablert et fylkesnettverk for mentorer/veiledere for nyutdannede, skole-/barnehageeiere og Høgskolen i Hedmark. Målet med nettverket er å sikre forankring og legitimitet for veiledningstiltaket og etablere et godt samarbeidsklima mellom partene. Et annet mål er videreutvikling av veiledningskompetanse hos veilederne og kvaliteten på veiledningstiltakene.

I veilederutdanningen utfordres lærerne til å ta kontakt med sine arbeidsgivere for å informere om veiledningsordningen og sin egen kompetanse som veiledere. Dette gjelder særlig i kommuner som ikke har etablert systematiske veiledningsordninger for nyutdannede før. Dette initiativet har ført til etablering av veiledningsordninger for nyutdannede i noen kommuner i året som har gått. I noen av kommunene har det også bidratt til samarbeid mellom skole-/barnehageeier og høgskolen, i andre kommuner har det ført til et samarbeid mellom barnehager/skoler og eierne.

¹ I denne oversikten er også kommuner som deltok på informasjons- og inspirasjonsmøtet for barnehagesektoren tatt med. De aller fleste er i startfasen på planleggingen av veiledning for nyutdannede førskolelærere, og høgskolen har hatt spesifikk kontakt med noen av dem, men ikke alle. Vi antar imidlertid at alle har interesse av å arbeide for å implementere veiledning for nyutdannede førskolelærere. Det er både offentlige og private aktører med i flere kommuner. De private barnehagene/eierne som er nevnt spesifikt, har høgskolen kontakt med.

En erfaring som viser at veiledning for nyutdannede har betydning:

Fra en av veilederne i Hedmark har vi fått oversendt et utsagn fra en førskolelærer som hadde jobbet to år i barnehage, og som høsten 2011 ble invitert til å delta i veiledningsordningen i sin region. Hun uttrykte følgende til veilederen: «*På våren hadde jeg bestemt meg for å slutte som førskolelærer. Jeg maktet ikke mer, men så bestemte jeg meg for å prøve litt til. Derfor er det så deilig å vite at jeg nå får veiledning. Jeg har følt at jeg har druknet i to år og jeg har lett etter en livbøye og nå endelig er du her!*» Uttalelsen mener vi er verdt å formidle!

Kontaktperson for veilederutdanningen: Marit Bjorvand Børresen

Kontaktperson for tiltak/ordning/program: Solveig F. Aasen

¹ Rapporteringen baserer seg på kommunenes tilbakemelding pr. 14.10.11 og 04.05.12. Vi mener dette er svært usikre tall, fordi det fortsatt er mange kommuner som ikke har gitt tilbakemeldingen vi har bedt om.

Nyutdannede: 233

Veiledere: 111

Høgskole/universitet: Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskolen Stord/Haugesund (HSH), NLA Høgskolen, Universitetet i Bergen (UiB).

Leder i styringsgruppen: Dekan Hilde Steinmoen (HSH)/Dekan Britt R. Theodorsen (HSH)

Leder i arbeidsgruppen: Gunnvi Sæle Jokstad (NLA)

Tall samlet inn fra kommunene i Hordaland (noen kommuner har ikke oppgitt dette):

| Arbeidssted | Nyutdannede (totalt 233) | Veiledere (totalt 111) |
|--------------|--------------------------|------------------------|
| barnehage | 69 | 31 |
| grunnskole | 69 | 45 |
| videregående | 95 | 35 |

Mål for arbeidet:

I 2011-12 har den store satsningen vært på å bistå skole- og barnehageeiere med *implementeringen* av ordningen "veiledning av nyutdannede". Alle kommunene i Hordaland har fått orientering om tiltaket, både skriftlig og muntlig, samt tilbud om oppsøkende virksomhet for å kunne bistå den enkelte. Fortsatt viser det seg at mange eiere ikke er kommet i gang med å lage et systembasert opplegg for veiledning av nyutdannede. Dette året har vi derfor arbeidet tett sammen med en del eiere for å bistå dem i dette arbeidet, samt være faglige bidragsyttere på samlinger i regi av skole- og barnehageeiere. For eiere som har kommet i gang har vi dette året kunnet tilby *oppfølging av tiltaket* og gjennom det være med å vurdere erfaringene og kvalitetssikre opplegget. Likeledes har vi sett og ser viktigheten av at *mentorer* for de nyutdannede får et fagmiljø å tilhøre. Å legge til rette for erfaringsdeling og kompetanseheving har vært prioritert. I små kommuner ser vi viktigheten av *interkommunalt samarbeid*. Dette er viktig både fordi antall nyutdannede og mentorer er svært lavt, kanskje fraværende, men også fordi eiere kan inspirere hverandre og oppnå en felles forståelse for viktigheten av dette tiltaket.

Det var et mål også å bistå barnehager som har *private eiere*. Hovedarbeidet for dette er primært gjort gjennom Private Barnehagers Landsforbund (PBL). Et mål har også vært å nå ut med informasjon om ordningen til alle avgangsstudenter ved lærerutdanningsinstitusjonene. Samtlige skole- og barnehageeiere har fått informasjon om og invitasjon til veilederutdanning for nyutdannede.

Organisering av tiltaket:

Samarbeidet mellom de fire utdanningsinstitusjonene er meget godt. Ny i Hordaland har også i år hatt en god dialog med den lokale arbeidsgruppen for Gnist-samarbeidet. Andre samarbeidspartnere er Fylkesmannen i Hordaland, KS, Hordaland fylkeskommune, Utdanningsforbundet, kommuner, private barnehageeiere og Private Barnehagers Landsforbund (PBL). Ny i Hordaland har dette året forsterket seg som forum for samarbeid og utvikling av gode veiledningsordninger i relasjon med skole- og barnehageeiere. Tiltaket har også i år vært rettet mot å etablere møteplasser for nyutdannede lærere og for deres veiledere.

Samarbeid mellom lærerutdanning og skole-/barnehageeier om organisering av oppdraget:

Bergen kommune og omkringliggende kommuner: Høgskolen i Bergen og NLA Høgskolen har i fellesskap dekket disse. Noen kommuner har laget gode systemer og er kommet langt i sitt arbeid. Her har vi primært bistått med faglig innhold på samlinger for veiledere og spesifikke fagtemaer for de nyutdannede. Andre kommuner har ikke laget systemer, og tilbud om å bistå er blitt prioritert høyt.

Å legge opp til interkommunalt samarbeid har vist seg å være verdifullt. 8 kommuner i Nordhordland har nylig vedtatt å arbeide sammen. Her har en av kommunene vært pådriver og invitert til fellessamlinger og vil i fortsettelsen kunne være mentor for andre mindre kommuner.

Hardanger, Sunnhordland:

Det har vært gitt informasjon om veiledningsordningen gjennom dialogmøter med kommunene i Hardanger og Sunnhordland og kommunene i Nord Rogaland. Informasjonen ble rettet mot skole- og barnehageansvarlige. En har også deltatt på og gitt informasjon til skoleledersamlinger for FOS (Sunnhordland) og NordR (Nord-Rogaland).

Resultatet av dialogmøtene er et samlet ønske om å arbeide med planer for, og samlinger med veiledning i kommunen/skolen/barnehagen. Arbeidsgiverne ønsket å samarbeide om utformingen av disse. Veiledere og nyutdannede i både skole og barnehage i alle kommunene har fått invitasjon.

Videregående skole i Hordaland:

UiB har gjennom høsten og våren kontinuerlig hatt dialogmøter med Hordaland Fylkeskommune om veiledningsordning for videregående skoler i Hordaland. Hordaland Fylkeskommune er som skoleeier, i samarbeid med UiB, er godt i gang med å utarbeide en regional plan med konkretisering av innhold, rammer og ansvarsforhold for videregående skoler i Hordaland. Veiledningsordningene, for eksempel omfang og innhold, har variert fra skole til skole. Bergen og omegn: Samlinger for skoleledere, veiledere og nyutdannede i videregående i desember, januar og februar.

UiB har arbeidet med å utvikle et digitalt forum for veiledere, skoleledere og nyutdannede lærere på It's Learning, for utvikling av gode veiledningsordninger på den enkelte videregående skole i Hordaland.

Seminar og konferanser:

14 desember ble tiltaket presentert for alle barnehageeiere i Hordaland fylke. Dette var en fagdag i regi av Fylkesmannen.

23. mars inviterte vi til en felles fagdag for nyutdannede i skole- og barnehage, for veiledere og for skole- og barnehageeiere. 165 deltok, derav ca 30 nyutdannede fra skole, ca 50 fra barnehage, resten veiledere og representanter fra eiere. Tilbakemeldingene var meget gode.

Evaluering:

Å lage nye systemer og implementere ordningen med veiledning av nyutdannede, synes å bli prioritert svært ulikt av kommunene i Hordaland. Noen rapporterer at tiltak er i gang, men nyutdannede rapporterer at nettverkssamlinger blir registrert som veiledning, og at det ikke er noe fast system mht. å ha fast veileder eller fast tid for møter. En begrepsavklaring og tydeliggjøring av intensjon og innhold, må derfor kommuniseres tydeligere til eiere.

Kommuner som er i gang, gir svært god tilbakemelding på verdien av at vi bistår/samhandler. Å legge opp til interkommunalt samarbeid der kommuner som har en ordning kan bistå og være mentor for andre eiere, har blitt tatt godt i mot.

Tilbud til veiledere om nettverkssamling og kompetanseheving er viktig. Likeledes oppfatter vi at en felles konferanse med samhandlende eiere, er viktig og inspirerende. Ved avslutningen av året rapporterer alle fire institusjonene om avtaler gjort med skole- og barnehageeiere for kommende skoleår. Det er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet i Hordaland. Så må vi selv fortsette å purre på dem som til tross for mange henvendelser over flere år, fortsatt ikke har laget et system.

Universitetet i Bergen:

Satsningsområder skoleåret 2011/2012

Universitetet i Bergen tilbyr modulene PED600: Veiledning som profesjonell utvikling for lærere, og PED641: Mentorutdanning – veiledning av nye lærere. Studiet er på masternivå og gir kompetanse i å veilede nyutdannede lærere, lærerstudenter samt kolleger.

Antall deltakere som var meldt opp til eksamen vår 2012 var 27 studenter i PED600 og 19 studenter i PED641. Totalt: 46.

Høsten 2012 var det opptak av nye studenter til begge kursene. I PED600 har vi 33 studenter og i PED641 15 studenter. Totalt: 48 studenter.

Antall lærere som har deltatt på PED600 og PED641 skoleåret 2011-2012 er: 94

Universitetet i Bergen har primært rekruttert studenter fra grunnskolen og videregående skole. Skoleåret 2011/2012 hadde vi flest studenter fra videregående skole.

Informasjon om modulene

Modulene PED600 og PED641 er deltidsstudium som går over to semestre med 15 stp. pr. modul, totalt 30 stp. Studiet starter om høsten 2011 og innlevering av oppgave i mai det siste semesteret. PED641 er en videreføring av PED600 og en må ha PED600 eller tilsvarende kurs fra andre institusjoner for å følge PED641.

I PED600 møtes studentene til sammen på åtte samlinger, og leverer inn tre tekster i tillegg til eksamensteksten som leveres i mai. Gjennom undervisning, prosessorientert skriving og praktiske øvelser, gir studiet en grunnleggende innføring i begreper, veiledningsteorier og ulike aspekter ved veiledning i skolen. Studiet sikter på å gjennomføre, vurdere og videreutvikle egen veiledning.

I PED641 møtes studentene til sammen på åtte samlinger, og leverer inn seks tekster i tillegg til en aksjonsforskningsoppgave. Mentorutdanningen har fokus på aksjonsforskning, studentene skal forske på egen veiledning og undersøke/forske på hvordan de selv kan bli bedre mentorer/veiledere. Veiledning av nyutdannede lærere skiller seg fra veiledning av studenter og elever. Begrepet mentor er ofte brukt for å definere denne veileder rollen. Her blir ulike sider ved mentorbegrepet drøftet i relasjon til andre veiledningsbegrep og teorier, i et internasjonalt perspektiv. Det blir lagt vekt på forståelse for nye læreres utfordringer og muligheter i deres profesjonelle utvikling. Ethiske aspekter i mentorrollen er sentralt i studiet.

Universitetet i Nordland (UiN) og Høgskolen i Nesna (HiNE) i samarbeid med Fylkesmannen i Nordland

Mål for arbeidet:

Målet med arbeidet har også dette studieåret først og fremst dreid seg om å forsøke å få til holdningsendring og igangsetting av veiledningssystemer for nyutdannede førskolelærere og lærere på kommunenivået. Gjennomgående mål for 2011-2012 har vært satt opp med sikte på å etablere varige ordninger for veiledning, som en gjennomføring av det som gjelder for nyutdannede lærere i stortingsmelding 11 (2008-2009) og for nyutdannede førskolelærere i stortingsmelding nr. 41 (2008-2009). UiN og HiNe har også hatt som mål å jobbe for rekruttering til mentor/veilederutdanning; "mentorer for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere".

Institusjonene har dette året etablert et tettere forhold til KS Nordland og RKK, og gjennom dette samarbeidet fulgt opp rollen som støttespiller for barnehage- og skoleeiere i deres arbeid med å utarbeide et system for veiledning av nyutdannede lærere og førskolelære.

Gjennom tiltaket "veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere" har institusjonene også vært med å støtte arbeidet med en digital veiledningsplattform der et opplegg med nettbasert veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere inngår som et delområde. Nettveiledningen er et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Nordland, Høgskolen i Nesna, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Oslo.

Innhold i prosjektet "Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere:

- Gjennom møter med barnehage- og skoleeiere og ledere i barnehage og skole, medvirke til implementering av system for veiledning av nyutdannede i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Systemet ønskes utviklet til et varig, standardisert og kvalitetssikret opplegg som alle nyutdannede førskolelærere og lærere skal få møte på sin første arbeidsplass.
- I nært samarbeid med barnehage- og skoleeiere arrangere oppstart, midtveis - og erfaringsseminarer for nyutdannede førskolelærere og lærere, mentorer og lokale veiledere og rektorer/styrere, og med Regionalt kompetansekontor (RKK) der det er naturlig.
- Møter med dekan, studieledelse og praksisledelse ved universitetet og høgskolen med det formål å utvikle mer målrettet organisering av arbeidet for å fremme profesjonsrettet lærerutdanning.
- Informere barnehage- og skoleeiere om bruk av nettbasert veiledningssystem "Lærerforum" (www.laererforum.net/). "Lærerforum" er et nettbasert og praksisrettet tiltak der veiledning av nyutdannede lærere er et delområde, som med fordel kan knyttes opp til veiledningsarbeidet for nyutdannede førskolelærere.
- Videreføre kontakt og samarbeid med Utdanningsforbundet Nordland, KS Nordland, skole- og barnehageeiere, RKK og andre med sikte på informasjon om tiltaket.
- Utvikle eget informasjonsskriv og delta i møter med informasjon om tiltaket til avgangsstudenter ved universitetet og høgskolen og til barnehage- og skoleeiere.
- Dokumentere erfaringene i tiltaket, for eksempel gjennom forsknings- og utviklingsarbeid, og implementere disse erfaringene i studieplanarbeid i førskole- og lærerutdanningene. (St.meld.11, 2008 - 2009).

Aktivitet 2011 – 2012:

I nordlige del av Nordland har Universitetet i Nordland gjennomført møter med Bodø kommune og i fire RKK regioner nord i fylket. Høsten 2011 gjennomførte Bodø kommune sammen med Universitetet et oppstartseminar og et midtveis/erfaringsseminaret for 30 nyutdannede lærere og deres mentorer og veiledere samt inspektører og rektorer. Ett evalueringseminar for nyutdannede førskolelærere og lærere med deres mentorer og veiledere, inspektører og rektorer/ styrere ble gjennomført på Universitet i april 2012.

Resultatene og tilbakemeldingene på, og aktuelle problemstillinger fra, disse møtene og seminarene er blitt ivaretatt videre på lærerutdanningsinstitusjonene i forhold til møter med dekan og studie- og praksisledelse. Dette for å intensivere universitetets og høgskolens medvirkning i å få eiere og ledere til å introdusere og implementere system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Informasjon om tiltaket ivaretas også gjennom tiltaksrapporten.

Lærerutdanningsinstitusjonene arbeider fortsatt med å få egne faglærere mer ut til barnehager og skoler, både for å drive faglig nettverksbygging mot enhetenes ansatte og for å utvikle praksisnære forsknings- og utviklingstiltak. Studielederne og praksislederne er trukket direkte inn i tiltaket for å få inn signaler om videre utvikling av utdanning og praksis og oppfølging av nye lærere i barnehage og skole.

Evaluering av tiltaket -erfaringer og utfordringer:

- Samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjonene og de øvrige aktørene går bra.
- Mange barnehage – og skoleeiere og ledere som har medvirket ser betydningen av å få et system for veiledning av nyutdannede på plass, men i flere kommuner i Nordland bruker vi fortsatt mye tid på å få forståelse for at arbeidet med å få et system for veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere er viktig. Dårlig kommuneøkonomi brukes som et argument for ikke å prioritere arbeidet med dette.
- Skal systemet implementeres på en god måte må tids- og fagressurser ved den enkelte enhet formaliseres.

Region: Nord-Trøndelag

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Universitetet i Oslo

Sammendrag av Resultatrapport 2011-2012 Veiledning av nyutdannede lærere

Personer i prosjektet 2011/-12

Faglig og administrativt ansvar: Anne Kristin Dahl, ILS

Faglig bidragsyter: Tove S. Hunskaar, ILS.

Samarbeidspartnere: Høgskolen i Oslo og Akershus, avd. Kjeller: Solfrid Nymark, Akershus

fylkeskommune: rådgiver Per-Arne Brunvoll, nettverksledere for vgs i Akershus og skoleledere ved vgs i Oslo.

I desember 2011 mottok UiO/ILS utnevnelsen *Senter for fremragende utdanning* sammen med Universitetet i Tromsø. Dette forplikter oss til å skape velfungerende arenaer som gir vekst for alle parter som er involverte i lærerutdanning. Lærerens profesjonelle utvikling står sentralt i alt vi foretar oss. Dette medfører mye tettere samarbeid med alle parter i utdanningssystemet, særlig når det gjelder samarbeid med praksisskolene og utveksling av kompetanse og deling av erfaringer. Dette vil kunne legge en god grunn for utvikling av praksis gjennom gode veiledere med kompetanse og erfaring fra arbeid med profesjonsutvikling på en enkelte skolen.

2011/-12 skiller seg fra slik vi har arbeidet tidligere med veiledning av nyutdannede lærere. Erfaringene er svært positive. Vi opplever en mye større interesse fra skoleledere. De kommuniserer større bevissthet om fagfeltets betydning, behov for hjelp og ønske om samarbeid med oss. Dette har ført til at vi har rettet oss mye mer inn mot regioner, grupper av skoler, enkeltskoler for oppbygging av veiledningsordninger og støtte til veilederne i de store utfordringene de har.

Vi ser kommende oppgaver for kompetansefeltet i organisering og i selve innholdet i veiledning: Effektiv veiledning – hva er det? Nøkkelord for oss er *kjernepraksiser og kontinuerlig profesjonsutvikling*, både for den nyutdannede, veilederne og for hele skolen. Dette forplikter oss på flere områder ut over arbeidet med dette prosjektet, dvs veileder- og lærerutdanning.

Organisering av oppdraget – oversikt over tilbud og aktiviteter

Arena 1 Nettverkssamlinger og videregående skoler

- Akershus fylkeskommune har delt fylket inn i tre regioner. ILS og HiOA/Kjeller har vært aktive i videreføring og særlig i planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og evaluering av ulike arrangement og på forskjellige arenaer i regionene Det har vært holdt seks regionale samlinger. ILS har bidratt på ulike måter, først og fremst inn mot støtte til veilederne i deres sammensatte utfordringer. Vi har fått gode tilbakemeldinger, og opplever at dette er viktig.
- ILS har deltatt på ulike skoleledermøter knyttet til dette temaet. Akershus fylkeskommune var også til stede. Disse møtene har vært svært fruktbare og klargjørende for alle parter, også for ILS i det videre arbeidet.
- ILS har arrangert en egen veiledersamling i februar for å trekke inn Oslo-skoler. Sentralt her var erfaringsdeling og nettverksbygging. Denne samlinga var svært vellykket først og fremst fordi det var mulig å gi støtte til veilederne og fordi det ble gjort avtaler om videre kontakt (nettverk). De aller fleste som deltok, er lærere som har tatt veilederutdanning på ILS.
- Arrangementene er svært sentrale i arbeidet med å sørge for at personer med veilederkompetanse kan få arenaer for drøfting av erfaringer og oppdatering. Viktig her er at vi

samtidig har støttet veiledere som mangler formell veilederkompetanse. Veilederen arbeider ofte alene. De åpne samlingene er derfor en god arena for felles nytte.

Arena 2 Etterutdanningskurs i veiledning – innføring og oppdatering

ILS har i tett samarbeid med HiOA/Kjeller/Solfrid Nymark utviklet veilederkurs rettet inn mot veiledning av nye lærere. Akershus fk. bidro med økonomisk støtte Kurset var oversøkt og hadde deltakere fra både Oslo og Akershus. En klar suksess.

Arena 3 Støtte til veiledningsarbeidet på enkeltskoler

- ILS har stor kontaktflate. Enkeltskoler, enkeltpersoner, særlig i Oslo, har tatt kontakt for å komme i gang med veilederordning. Vi har bidratt på ulike måter i begge fylker.

Arena 4 Faglig nettverksarbeid i UH-sektoren

- Samarbeidet med HiOA/Kjeller/Solfrid Nymark har vært svært godt. HiOA har selv et ønske om at avd Kjeller fortsetter samarbeidet med ILS, sikkert fordi begge institusjoner først og fremst retter seg inn mot videregående skole. ILS har hatt noe samarbeid med NIH. Dette ønsker vi å utvide av flere grunner, først og fremst fordi de nye lærerne og mentorene er på våre felles praksisskoler som slik blir møteplasser.
- Region Oslo nord i UH-sektoren har fungert godt de siste åra. Vi har hatt 2-3 samlinger i året. Det må sies at fordeling av faste studieplasser til veilederutdanningen til HiHm har hatt en uheldig innvirkning på samarbeidet. HiHm har trukket seg tilbake, og vi opplever dette som uheldig for samarbeidet og for utvikling av kompetansemiljøet.

Utfordringer for 2012/-13 Veiledning av nyutdannede lærere

- De videregående skolene henger etter i dette arbeidet, men gode grep er tatt i -11/-12.
- Skoleeiere: Vi vil fortsette samarbeidet med Akershus fk: Vi kan få til mye ved å knytte oss noe tettere til det faglige og administrative apparatet. Vi ønsker også å utvikle samarbeidet som ble etablert med Utdanningsetaten i Oslo v-12. Vi har kompetanse det er behov for.
- Fortsette samarbeid med HiOA/Kjeller, utvide samarbeidet med NIH.
- Kartlegge veilederkompetanse i Oslo og Akershus. Kommunisere med skoleeiere om bruk av denne kompetansen, både når det gjelder studenter i praksis og nye lærere.
- Legge til rette for etterutdanningskurs for veiledere uten utdanning, oppfriskingskurs for de som trenger det og støtte regionvise ordninger ut ifra behov – i regionene og på enkeltskoler.
- Etablere ordninger/nettverk for vår egen bruk av dyktige veiledere og mentorer i dette arbeidet. Arrangere åpne mentorsamlinger for alle veiledere og mentorer i Oslo og Akershus
- Skape synergier mellom lærerutdanning, veilederutdanning og i prosjekt Veiledning av nye lærere som involverer både praksis- og teorifeltet.

Anne Kristin Dahl, prosjektleder

Institutt for grunnskole og faglærerutdanning

Veiledning av nyutdannede: Tiltakene for nyutdannede i grunnskolen 2012/13

Høgskolen tar initiativ til samarbeid med kommuner for å utvikle en best mulig modell for veiledning av nyutdannede lærere hvor høgskolen bidrar med sin veilederkompetanse, kompetanse om nyutdannede lærere og faglig/akademiske kompetanse innenfor overgang utdanning/yrke og profesjonsutvikling.

Tiltakene i 2012/13 bygger på samlinger og dialogkonferanser med både nyutdannede, veiledere og eiere/ledere. Tilbakemeldingene er at disse tiltakene har gitt god informasjon og erfaringsdeling og har vært viktige for å fremme arbeidet med nyutdannede i kommunene. Gjennom disse samlingene har vi utviklet samarbeidsområder, og tettere kontakt med enkelte kommuner. Disse utvikler vi videre i år.

Gjennom samarbeidsmøter har vi avtaler med 4 kommuner om følgende konkrete tiltak for skoleåret 2012/13:

1. 2 samlinger for ledere, veiledere og nyutdannede i kommunen, en tidlig på høsten, en etter jul. Mål: oppvurdering og bruk av de nyutdannedes kompetanse gjennom fokus på mestring. Arbeidsmåtene vil både være veiledning og erfaringsdeling og faglige sekvenser.
2. 6 samlinger for veiledere (med og uten utdanning), 3 høst og 3 vår. Kommunene erfarer at det er behov for mer oppmerksomhet rundt ordningen med veiledere på skolene og rektor vil også trekkes inn. Målet er å utvikle skolenes veilederkompetanse, og arbeide med hvordan dette kan komme flest mulig til gode. Tiltaket utvikles i samarbeid med kommunen og innenfor kommunens strategiske tenkning, men ses også i nær sammenheng med høgskolens videreutdanningstilbud.
3. Høgskolen gir tilbud om å veilede veiledere uten veilederutdanning i deres arbeid med nyutdannede ute i kommunen. Dette blir sett i sammenheng med vår veilederutdanning og både tiltak 2 og 3 og kan bli rekrutteringsarenaer for høgskolens veilederutdanning.
4. Gir tilbud om å bidra, sammen med kommunene, til møteplasser for nyutdannede på tvers av skoler.

Kari Fjell, HiOA

Region: Rogaland

Mulighetenes veiledning for mulighetenes lærere

UiS har godt samarbeid med barnehageeiere, skoleeiere og fylkeskommunen når det gjelder ordningen. Interessen og viljen er stor for å få på plass gode ordninger.

Instituttleder ved institutt for grunnskolelærerutdanning, idrett og spesialpedagogikk, Elin M. Thuen, er ansvarlig for det UiS bidrar med i forhold til ordningen i tett samarbeid med fagansvarlige for utdanningene. Dette for å tenke helhet og for å ivareta det beste ved både ordning og utdanning.

Hensikten med samarbeid om **ordningen** er:

- å møte barnehage- og skoleeiere for å bidra til å utvikle og få på plass gode veiledningsordninger («Hjelp til selvhjelp»)
- å drive informasjons- og motivasjonsarbeid ut mot ledernivå (promotering)
- å etablere møtearenaer for de ulike partene

UiS har gode møteplasser og strukturer for samarbeid med barnehage- og skolesektoren gjennom fakultetets satsing på «Utdanningsregion» Rogaland som for eksempel:

- Jevnlige møter med alle kommunenettverk i fylket (dialogmøter)
- Samarbeidsrådet for grunnopplæringen i Rogaland i regi av Fylkesmannen og KS
- Fylkesmannens barnehagefaglige nettverk med kommunene i Rogaland
- Deltakelse i GNIST partnerskapet og dets arbeidsrådsutvalg der fokus på nyutdannede lærere er en sentral del av arbeidsområdet

I tillegg til samarbeid på diverse møtearenaer hvor informasjon og motivasjonsarbeid foregår, kan barnehage- og skoleeiere og fylkeskommunen på eget initiativ invitere UiS til interne kommunale møter, til styrer/rektorsamlinger/møter, til dialogmøter, nettverkssamlinger, til oppfølging av nyutdannede veiledere for å få en tilpasset form for «hjelp til selvhjelp».. Legger ved et eksempel fra Stavanger kommune, som langt på vei klarer seg selv.

Av konkrete og direkte tiltak som UiS bidrar med for å styrke informere, motivere og samarbeide om ordningen og som er satt i system kan nevnes:

- A. *Solaseminar* – en samling over to dager pr. skoleår hvor både nyutdannede lærere, veiledere, styrere/rektorer og barnehage/skoleeiere møtes over faglige tema og til diskusjon
- B. *Forum for veiledere* – tre dagsamlinger for veiledere som følges opp etter endt utdanning (vedlagt en plan for et slikt møte)
- C. *Dagsseminar for barnehage- og skoleeiere pluss fylkeskommunen* (vedlagt plan for samlingen avholdt juni 2012)
- D. *Partnerskap inngått med Klepp kommune* som vil videreutvikle ordningen de har for nyutdannede i sitt første år til å gjelde nye lærere i sitt andre yrkesaktive år. Faglærere fra UiS skal inn som metaveiledere i denne sammenheng, og partnerskapet skal munne ut i en forskningsartikkel

Valg av tiltak foretas i samarbeid med barnehage- og skoleeiere. De vurderes jevnlig i tett dialog og vurderes som meningsfulle for alle berørte parter.

Region: Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal

Rettleiing av nyutdanna

Nyutdannede: 52

Veiledere: 13

Tilbod i kommunane. I Møre og Romsdal har 65 nyutdanna og rettleiarar frå 14 av 38 kommunar deltatt i tiltaket dette studieåret. Kommunane har etablert lokal rettleiing, tilbod om rettleiing i gruppe (ca 1g/mnd) i kommunen, eller i samarbeid mellom kommunar. Vi ser store variasjonar frå kommune til kommune når det gjeld kompetanse, engasjement og prioritering.

Høgskulen si rolle

- **Regionale nettverksmøter** i samarbeid med lokale rettleiarar. Fagleg/adm. leiarar og rettleiarar møter kvarandre og diskuterer igangsetting, deler erfaringar og avklarar evt. samarbeid små kommunar imellom
- **Møteplass for nyutdanna og rettleiarar**, og mellom nyutdanna med faglege tema og erfaringsutveksling.
- **Nettverksmøte for rettleiarar** – møteplass for rettleiing og drøfting av akt. tema og utfordringar
- **Samarbeid med utdanningsavdelinga** - info på konferansar og nettsider

Engasjement i barnehagefeltet. Dette studieåret er 40 av 52 nyutdanna frå førskulefeltet. I Møre og Romsdal er det tydeleg at barnehagefeltet har kome lengre i arbeidet med rettleiinga av nyutdanna enn skuleverket. Vi er blitt merksame på at private barnehagar kan kome på utsida av tiltaket, og ser det som viktig å rette merksemd mot denne gruppa i nettverksmøte med kommunane.

Skuleverket. Grunnskulen er enno svakt representert i tiltaket, og vidaregåande skule så langt fråverande. Studentar frå vidaregåande skule som deltar i rettleiingsutdanning i vår regi blir initiativtakarar til etablering av rettleiing for nyutdanna på sine arbeidsplassar. Men ei tydeleg satsing frå skuleeigar manglar så langt. Styrking av rettleiingstilbodet til nyutdanna i grunnskule og vidaregåande skule er ei målsetting i samarbeid mellom utdanningsavdelinga i fylket og høgskulen.

Evaluering av tiltaket viser at både arbeidsgjevarar, rettleiarar og nyutdanna viser til at høgskulen har ei viktig rolle som initiativtakar og tilretteleggjar for faglege møteplassar mellom ansvarlege i kommunane, mellom nyutdanna og lokale rettleiarar.

Volda 30.10.2012

Asvor G. Klokkehaug
Tidlegare prosjektleiar

Region: Sør-Trøndelag

NY- tiltaket i Sør-Trøndelag

Målet for NY-tiltaket i Sør-Trøndelag er at lærerinstitutionene HiST/ALT, DMMH og NTNU, i nært samarbeid med skole- og barnehageeiere i Sør-Trøndelag, skal utvikle gode tilbud for veiledning av nyutdannede lærere og førskolelærere.

NY-tiltaket ledes av en prosjektleder fra NTNU, og i styringsgruppen er det representanter fra Utdanningsforbundet, KS, Fylkesmann i ST og fra de tre lærerutdanningsinstitutionene i fylket. Organiseringen av veiledningstiltakene er fastlagt gjennom samarbeid og konkretisert i avtaler. For nyutdannede lærere og deres veiledere i Trondheim kommune er det inngått en samarbeidsavtale mellom kommunen, NTNU og HiST/ALT. Tilsvarende avtale er etablert for nyutdannede førskolelærere og deres veiledere, med Trondheim kommunen og DMMH som parter. Det er også avtalt samarbeid med skole- og barnehageeiere i tre av fylkets fem regioner. En region med sju skoleeiere har takket nei til å være med. Sør-Trøndelag fylkeskommune og NTNU har etablert et samarbeid om veiledning av nyutdannede lærere og deres mentorer.

Organiseringen av veiledningstilbudene følger i hovedsak en modell som kombinerer noen få samlinger med de nyutdannede og mentorer, som lærerutdanningsinstitutionene har hovedansvaret for, og samarbeid om utvikling av gode veiledningsordninger på arbeidsplassen til de nyutdannede, der eiere og ledere av skoler og barnehager er ansvarlige.

Trondheim kommune gjennomførte våren 2012 en evaluering av programmet for veiledning av nyutdannede lærere. Det var en tilsvarende evaluering av den kommunale satsingen på veiledning av nyutdannede førskolelærere. I tillegg hadde DMMH en separat evaluering av sine samlinger. Samlet sett viser evalueringene at de faglige bidragene som NTNU, HiST og DMMH har ansvaret for, gir god støtte i profesjonsutviklingen, mens den lokale oppfølgingen i skoler og barnehager kan utvikles ytterligere.

Arbeidsformen i NY-tiltaket er sterkt knyttet til to spørsmål: Hva vet vi om nyutdannede førskolelærere og lærere i grunn- og videregående skole? Det andre spørsmålet er: Hva ønsker de nyutdannede å vite mer om? Spørsmålene gir på mange måter innspill til innhold i veiledningene og til organiseringen av disse. Arbeidet med det andre spørsmålet danner grunnlaget for mange og gode prosesser, både under samlingen men ikke minst i arbeidet med lokal utforming av oppfølgingen av de nyutdannede. Vi erfarer at disse prosessene blir mer dynamikk og får en klarere retning (forankring) når de nyutdannedes veiledere er til stede under samlingene.

Nyutdannede: 348

Veiledere:

Felles satsningsområder skoleåret 2011/2012

Antall nyutdannede førskolelærere og lærere som har fått veiledning i kommuner vi i vår region har samarbeidet med i 2011-2012: **348**. Vi har hatt oppfølging av nyutdannede i 45 kommuner og tre av fylkeskommunene dette året.

Ved siden av å videreføre og kvalitetssikre eksisterende ordninger har vi med bakgrunn i søknaden om midler for inneværende år spesielt satset på:

- Å gi faglig støtte til barnehage- og skoleeiere i deres arbeid med å utvikle varige veiledningsordninger.
- Vi har fokusert særskilt på arbeidet i forhold til barnehageeiere.
- Arbeidet mot videregående opplæring har blitt prioritert, men det er fortsatt en del større videregående skoler i vår region som ikke har ordninger for veiledning av nyutdannede lærere.

Informasjon fra hvert fylke:

I **Buskerud** har erfarne veiledere i hovedsak vært fulgt opp gjennom regionale nettverk med regelmessige samlinger. Representanter for høgskolens fagteam har organisert og ledet samlingene. Det er etablert et nært samarbeid med Fylkesmannen og Fylkesskolesjefen i Buskerud om rekruttering og informasjon om utdanningen og ordningen.

I **Telemark** samarbeides det med kommunene på ulike måter. I fire kommuner (Porsgrunn, Skien, Bamble og Tinn) er det etablert kommunale nettverk, og det viser seg at kommuner som har etablert kommunale nettverk ønsker et tett samarbeid med høgskolen. Høgskolen i Telemark etablerte høsten 2011 Senter for profesjonalisering. Senterets visjon er å bedre lærerutdanningens kvalitet, relevans og legitimitet, samt å bidra til kvalitetsutvikling i barnehager og skoler. Det lokale programmet *Ny som lærer* er en del av Senter for profesjonaliserings prosjektportefølje.

I **Vestfold** arbeides det langsiktig med veiledning av nyutdannede. I år har 33 studenter fullført emne 2 i veiledningsstudiet (Veiledning, organisasjon og profesjon) slik at de til sammen har 30 studiepoeng i pedagogisk veiledning. Disse har arbeidet med å veilede nyutdannede på egen arbeidsplass som en del av studiet, og flere har utviklet gode samarbeidsrelasjoner til kontaktpersoner i kommunene.

I **Østfold** har samarbeidet mellom høgskolen, private barnehageeiere og kommunale barnehage- og skoleeiere hatt fokus på at eierne og enhetenes ledere er ansvarlig for organisering og drift av veiledningsordningene. Noen kommuner har organisert veilederne i kommunale veiledernettsverk som møter nyutdannede i grupper. Dette har eierne ansvar for, både når det gjelder barnehager og skoler.

Teamledere: Knut-Rune Olsen (Buskerud), Gry Hjortdal/Elin Ødegård (Telemark), Camilla Wiig (Vestfold), Thorbjørn J. Karlsen (Østfold).

Region: Troms og Finnmark

Veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere i nord

Et felles prosjekt for Høgskolene i Finnmark og Tromsø og Universitetet i Tromsø

Nyutdannede: 50

Veiledere: 28

«Veiledninga har «trygga» meg» (nyutdannet lærer)

Kort om erfaringer med samarbeid mellom lærerutdanningsinstitusjonene i regionen, barnehage – og skoleeiere og andre samarbeidspartnere

Vi har et faglig godt samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark og Universitetet i Tromsø. Vi møter interesse for tiltaket fra skole- og barnehageeiere, men opplever fortsatt at når det kommer til økonomi eller konkret deltakelse – så trekker flere potensielle partnere seg.

Antall nyutdannede som får veiledning

Det er om lag 20 nyutdannede knyttet til våre veilederstudenter på PED-6316 og 30 nyutdannede knyttet til våre veilederstudenter på PED-6320.

2011-12 to veiledningstilbud: Veiledning for nyutdanna lærere i skole og barnehage del 1 og 2.

Antall veiledere

Vi startet med 28 veilederstudenter (13 del 1. og 15 del 2.), men i løpet av året har vi opplevd et stort frafall. De som slutter er i hovedsak pedagogiske ledere i barnehagene, de uttrykker tilfredshet med opplegget, men i løpet av våren kaster de inn håndkleet.

Navn på barnehage- og skoleeiere som inngår i samarbeidet.

Harstad kommune, Lenvik kommune, Tromsø kommune, Samskipnaden i Tromsø og Troms fylkeskommune.

Vårt tiltak: Ny i nord

Vårt hovedfokus har vært å samle de nyutdannede lærerne og førskolelærerne som blir veiledet av våre veilederstudenter. De nyutdannede har deltatt på to samlinger i dels egne og dels felles aktiviteter. Videre er våre prosjektmedarbeidere ute og følger veiledninga der. Vi har gjennom hele vår tid i prosjektet/tiltaket opplevd at den nære kontakten med de nyutdannede har lært oss mye som har vært viktig for utvikling av tiltaket og våre studietilbud.

De eksterne veiledningsmøtene brukes også til møter med ledere/eiersida. Vi har så vidt begynt dette arbeidet nå. Resultater fra årets kartlegging av Veiledningsordningen understreker behovet for at skole- og barnehageeiere engasjerer seg. På disse møtene søker vi å forankre veiledningsarbeidet hos ledelsen, for slik å gi legitimitet til arbeidet og til å bringe videre erfaringer fra oppfølgings- og veiledningsarbeidet med de nyutdannede. Vi vil bygge videre på disse møtene i neste års prosjekt, hvor vi gjennom dialogseminar håper på enda sterkere involvering og forpliktelse fra eierne. Et lyspunkt: I Harstad kommune satses det på veiledning i skole og barnehage. En veilederstudent er i halv jobb som veileder på egen skole og skal følge opp nyutdannede lærere, samt andre kollegaer som trenger hjelp og på sikt lærerstudenter. Studentene på Veilederstudiets del 2, som arbeider i barnehager i samme kommune, har fått som oppdrag å utarbeide en plan for hvordan barnehagene i kommunen skal organisere veiledning av nyutdannede.
